

Міністерство освіти і науки України
Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки
Наукове товариство аспірантів і студентів

МАТЕРІАЛИ

XI Міжнародної науково-практичної конференції
аспірантів і студентів

**«Молода наука Волині: пріоритети
та перспективи досліджень»**

(16–17 травня 2017 року)

Луцьк
Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки
2017

УДК 001(477.82)(082)
ББК 72.4(4УКР-4ВОЛ)я431
М 75

*Рекомендовано до друку вченою радою
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 4 від 30.03.2017 р.)*

Оргкомітет конференції:

Коцан Ігор Ярославович – ректор Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, доктор біологічних наук, професор, голова оргкомітету;

Бояр Андрій Олексійович – проректор з наукової роботи та інновацій Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, доктор економічних наук;

Глова Ірина Василівна – начальник науково-дослідної частини Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, кандидат психологічних наук;

Караїм Ольга Анатоліївна – куратор Наукового товариства аспірантів і студентів Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, кандидат економічних наук, доцент.

Пашенко Юлія Ігорівна – фахівець науково-дослідної частини Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції аспірантів і студентів «Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень» (16–17 травня 2017 року) : – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2017. – 1167 с.

ISBN 978-617-7117-64-2

ISBN 978-617-7117-64-2

У збірнику вміщено тези доповідей та повідомлень аспірантів і студентів, учасників XI Міжнародної науково-практичної конференції «Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень» (16–17 травня 2017 року) у Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки. Матеріали подано за загальною редакцією наукових керівників.

**УДК 001(477.82)(082)
ББК 72.4(4УКР-4ВОЛ)я431**

ISBN 978-617-7117-64-2
ISBN 978-617-7117-64-2

© Гончарова В. О. (обкладинка), 2017
© Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2017

Мудрик С. Б. – кандидат наук із фізичного виховання і спорту, доцент кафедри здоров'я та фізичної культури імені СНУ імені Лесі Українки
Царик А. В. – студентка II курсу педагогічного факультету початкової освіти СНУ імені Лесі Українки

Теодосій Самотулка – втрачена історія

Постановка проблеми. Становлення незалежності на початку 90-х років сприяло відродженню втраченої історичної самобутності українського народу. Протягом семи десятиліть українська культура була поневолена тоталітарним режимом, який намагався уніфікувати її в єдине радянське суспільство. Вся національна культура була завуальована соціалістичним сліпим підпорядкуванням авторитету – комуністичній партії. За часи радянського нігілізму український народ не втрачав своєї самобутності. Він у різних формах намагався зберегти свою культуру, яка тисячоліттями передавалася із покоління в покоління.

Найбільших втрат в загальній культурі українського народу зазнала ігрова культура, на якій зростало і виховувалося молоде покоління. Як на один із загальнолюдських ідеалів відновленню історичної спадщини ігрової форми виховання звернули увагу В. Давидюк, О. Воропай, В. Сапіга, В. Скуратівський та інші. Найбільш ширше проблемі ігровій культурі присвятив Теодосій Самотулка, який пропонує у справі виховання підростаючого покоління цілі історичні ігрові комплекси, спрямовані на відновлення і збереження історичної пам'яті у поєднанні з фізичним розвитком. Тому і постає питання вернути втрачену і забуту ігрову культуру та впроваджувати її у різних напрямках шкільної та позашкільної роботи.

Мета дослідження: на основі аналізу праці Теодосія Самотулки з'ясувати втрачені та завуальовані народні ігри.

Результат дослідження. Народна рухлива гра – невичерпна виховна скриня для патріотичного і національного виховання підростаючого покоління. Кожний регіон України має свою форму рухливої гри, яка сприяє не тільки розвитку і формуванню певних фізичних якостей, а й здатна швидше розвивати національну свідомість, плекати традиції і звичаї свого народу, любов до рідного краю, до праці .

З приходом радянської влади на територію України почалися утиски системи національного виховання. Традиціям і звичаям не судилося розвиватися, а народні ігри були загально завуальовані під соціалістичні стандарти. На місце українських дитячих й молодіжних організацій, які відображали національну культуру, прийшли об'єднання, які мали ідеологічне спрямування. Це був час перекручування історії українського народу, його національних традицій і звичайно витіснення всього українського і в тому числі народних рухливих ігор. Народні ігри позбавлялися національної самосвідомості та втрачали свою історичну виховну цінність.

Прикладом цього може слугувати описана гра Т. Самотулко «Іду на Вас!», що було зумовлено певним подієм в історії України та «Вожатий, вожатий подай піонера!» радянського періоду.

Київський князь Святослав не нападав на ворогів несподівано, а повідомляв їх заздалегіть: «Бережіться! Іду на вас!» Зробив це, коли вирушив походом на болгар. Учасники гри поділяються на воїнів Святослава і болгар. Обидві групи вибирають собі полководців – князя Святослава і царя Петра, стають лавами проти себе у віддалі 15 кроків, тримаючись міцно за руки. По правій стороні лави стоїть князь Святослав, а по протилежній – цар Петро. Князь Святослав каже: «Іду на вас!», а болгар у відповідь гукають: «Ми не боїмося!». Тоді дружинник, що стоїть біля князя, біжить у напрямі болгар і намагається прорвати їхню лаву. Прорвав – бере їх до полону та стає з ними на кінці лави дружинників, не прорвав – попадає в полон і стає на кінці лави болгар. За чергою болгар питають: «Князю, князю, хочеш воювати?». «Так!» гучно відповідають дружинники. Тоді воїн, що стоїть біля царя, біжить, щоб прорвати лаву дружинників. Прорвав «забирає киян до полону; не прорвав – сам залишається в полоні. І так гра продовжується. Виграє та група, яка у визначеному часі має найбільше полонених або взяла всіх до полону. [1, с.70].

У грі «Вожатий, вожатий подай піонера!» радянського періоду також беруть участь дві команди, але з зовсім іншим діалогом у змісті якого не має нічого доцільного.

Перша команда: «Вожатий, вожатий, подай піонера!»

Друга: «Кого!»

Перша: «Олега!».

Олег, біжучи до першої команди намагається прорвати зчеплені руки команди суперників. Якщо це вдається – забирає в свою команду одного з гравців, якщо ні – залишається в команді суперника. Потім команди

мінються ролями. В кінці гри, перемагає та команда, в якій учасників більше.

Як у першій, так і в другій грі є спільна мета – це моторний розвиток, удосконалення спритності, вироблення певних рис характеру. Але тільки у грі «Іду на Вас!» крім загальної мети є ще й національна мета, яка допомагає дітям вивчати історію своєї країни в ігровий спосіб.

Висновки. 1. Народна гра – це явище цілісного й універсального продукту, як центр конструювання історично-виховного процесу підростаючого покоління. Вона супроводжувала наших предків на кожному місці і в кожному часі – у праці, на родинних святах, у релігійних обрядах, під час військових походів, перемог.

2. Створення історичних ігрових комплексів у навчально-виховному процесі – це засіб регулювання, збереження, відтворення й розвитку загальнолюдських стосунків і цінностей в соціокультурному просторі.

Джерела та література

1. Самотулка Т. Історія України в іграх / Т. Самотулка. – Київ-Нью-Йорк: Вид-во М.П.Коць, 1995. – 348 с .

Пріма Р. М. – доктор педагогічних наук,
професор, кафедри педагогіки

СНУ імені Лесі Українки

Чапюк Ю. С. – аспірантка

СНУ імені Лесі Українки

Дидактичні умови розвитку креативного мислення школярів: теоретичні аспекти

Постановка проблеми. Необхідність розвитку креативного мислення декларується Державним стандартом (2011) [3], що ґрунтується на засадах особистісно зорієнтованого навчання, а, отже, характеризується спрямованістю на особистісний результат кожного учня. Відтак, пріоритетною, передусім, є особистість дитини і ті зміни, які відбуваються з нею в процесі навчання. Аналіз останніх публікацій (Т. Бочарова, О. Лоюк, М. Швед та ін.) свідчить, що у сучасній психології і педагогіці проблема розвитку креативного мислення є однією з найактуальніших, однак попри тривале наукове опрацювання людське мислення – таємниця, що незначною